

ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

(Ματθ. 3, 13-17)

ΤΟ ΑΓΙΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Όμιλία στον Άγιο Ιωάννη Πρεβέζης στις 7/1/2001

Πολλά διδάγματα μπορεί να άντλήσει κανείς από την σημερινή έορτή, την μεγάλη και θαυμαστή.

Τό τροπάριο πού αρχίζει μέ τίς λέξεις: «Τό ἀληθινό φῶς ἐπεφάνη», μάς δίνει ἕνα ὑπέροχο δίδαγμα.

«Τό ἀληθινό φῶς ἐπεφάνη». Δηλαδή ἦρθε τό ἀληθινό φῶς ὁ Χριστός. Καί ἔκανε αὐτό τό τόλμημα:

Πῆγε καί βαπτίστηκε μαζί μέ τούς ἁμαρτωλούς. Μέ ἐκείνους πού ἤθελαν νά δείξουν μετάνοια. Πού ἀνταποκρίθηκαν στό κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, πού καλοῦσε σέ μετάνοια. «Μετανοεῖτε. Ἦγγικεν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Καί ὁ Χριστός πῆγε καί βαπτίσθηκε μαζί τους.

Στά μάτια ὄλων τῶν ἀνθρώπων, φαινόταν σάν ἕνας ἁμαρτωλός. Πού ἔχει καί αὐτός ἀνάγκη νά ἐπιστρέψει πρὸς τόν Θεό.

Συνεχίζει τό τροπάριο: «Ἐπίγειον τό φαινόμενον, ἀλλ' ὑπέρ τούς οὐρανοῦς τό νοούμενον».

Αὐτό πού βλέπανε οἱ ἄνθρωποι καί τό βλέπομε καί ἐμεῖς -τό ἀκοῦμε μέσα ἀπό τά λόγια τοῦ Εὐαγγελίου- εἶναι ἕνα ἐπίγειο πράγμα. Συνηθισμένο πράγμα στή ζωή. Ἐπίγειον τό φαινόμενον, νά βλέπει κανείς νά βουτᾶνε ἄνθρωποι μέσα στό ποτάμι, ἔστω καί νά βαπτίζονται, γιά νά δείξουν ὅτι ἔχουν μετάνοια. «Ἐπίγειον τό φαινόμενον, ἀλλ' ὑπέρ τούς οὐρανοῦς τό νοούμενον».

Ἀλλοίμονό μας, ἅμα σταθοῦμε στό ἐπίγειο φαινόμενο. Δέν καταλάβουμε ἀπό τό μυστήριο, ἀπό τήν ἀποκάλυψη, τίποτε. Ὅμως τό ἀπολυτικό τῆς ἐορτῆς, μάς λέει: «ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερῶθη προσκύνησις» κατά τήν ἡμέρα καί τήν στιγμή ἐκείνη. Ἐγινε μιά ἀποκάλυψη ἀνεπανάληπτη, μοναδική καί τόσο ὑψηλή, πού δέν μπορεί νά τήν συλλάβει ἄνθρωπος νοῦς, ἀντίληψη καί ἐμπειρία αἰσθήσεων, ὀτιδήποτε καί ἄν πεῖ κανείς.

Γι' αυτό και προσθέτει: «Ἄλλ' ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς τό νοούμενον». Τόσο μεγάλο πού δέν εἶναι ἀπλά οὐράνιο, μά ξεπερνᾷ τοὺς οὐρανοὺς. Φανερώνει ὅλη τὴν σοφία καί τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ.

Συνεχίζει τό τροπάριο:

«Διὰ λουτροῦ παλιγγενεσία».

Τί πεζό πράγμα νά βλέπει κανεὶς ἄνθρωπο νά πλένεται εἴτε στό ποτάμι, εἴτε ἀλλοῦ. Ἀλλά δι' αὐτοῦ τοῦ λουτροῦ, παλιγγενεσία!

Φεύγει ὁ παλαιός ἄνθρωπος. Καί γεννιέται ἕνας καινούργιος.

Φεύγει ὁ υἱός τοῦ Ἀδάμ, καί γεννιέται ὁ υἱός τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ νέου Ἀδάμ.

Φεύγει ὁ φθαρτός καί ἔρχεται ἕνας ἀφθαρτος.

Φεύγει ἕνας ἐπίγειος καί ἔρχεται ἕνας οὐράνιος ἄνθρωπος.

Καινός ἄνθρωπος, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Καινούργιος ἄνθρωπος. Καί ποῦ εἶναι ὁ καινούργιος ἄνθρωπος; Στή χάρη τοῦ Θεοῦ.

Δέν φαίνεται. Μόνο νοεῖται. Μακάριος ὁποῖος ἔχει τό νοῦ του νά ἀσχολεῖται, νά βλέπει πίσω ἀπό τά φαινόμενα τά νοούμενα.

«Διὰ λουτροῦ λοιπόν παλιγγενεσία. Δι' ὕδατος τό Πνεῦμα». Λίγο νερό πάνω στόν ἄνθρωπο, πού στεγνώνει μετὰ ἀπό λίγο καί ἐκτός ἀπό τό ὅτι ἔφυγε κάποια λέρα, δέν πῆρε τίποτε. Παραμέσα, δέν μπῆκε τίποτε. Ὠφέλεια καμιά ἄλλη.

«Δι' ὕδατος τό Πνεῦμα». Μά μέ αὐτό τό νερό, κρυμμένο μέσα σ' αὐτό τό νερό, λούζει τόν ἄνθρωπο τό πανάγιο Πνεῦμα. Ὅχι ἐξωτερικά, ἀλλά μπαίνει σ' ὅλο τόν ἑαυτό του καί τόν ἀγιάζει. Αὐτό εἶναι τό νοούμενο, πού πρέπει νά τό βλέπομε.

Δέν κάνομε ἕνα τυπικό πράγμα ὅταν βαπτίζομε τά παιδιά. Εἶναι ἡ οὐσιαστικώτερη ἐνέργεια πού μπορεῖ νά κάνει ἕνας ἄνθρωπος, γιά νά δεχθεῖ ἀγιασμό. Καί νά γίνη τοῦ Θεοῦ.

«Διὰ καταδύσεως, ἡ πρὸς Θεόν ἡμῶν ἄνοδος γίνεται».

Τό φαινόμενο εἶναι ὅτι πᾶμε πρὸς τά κάτω. Μπαίνομε μέσα στό νερό. Βουτιά ὑπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ μέσα στήν κολυμβήθρα. Πρὸς τά κάτω φαίνεται ὅτι πᾶμε.

Ἀλλά μέ αὐτή τήν πορεία πρός τά κάτω, τήν ἐκούσια, τήν δική μας, «ἡ πρός Θεόν ἄνοδος γίνεται». Κάτω βλέπουν τά μάτια, ἐπάνω πάει ὁ ἄνθρωπος πνευματικά. Πόσο ψηλά; Τόσο πού νά γίνεται υἱός τοῦ Θεοῦ. Συγκάθεδρος μέ τόν Πατέρα. Ἄξιός νά σταθεῖ δίπλα του, τήν ἡμέρα τῆς δευτέρας Παρουσίας.

«Διά καταδύσεως, ἡ πρός Θεόν ἡμῶν ἄνοδος γίνεται».

Νά ὁ δρόμος. Αὐτά τά διδάγματα μᾶς ἀνοίγονται ἀπό τήν ἱερά ὑμνωδία. Πόσο πρέπει νά προσέχομε νά τά κατανοοῦμε. Ὅσο λίγο καί νά τά καταλαβαίνομε, ἡ ὠφέλεια εἶναι ἀπέραντη.

Ἄς προσθέσομε καί ἓνα μικρό πνευματικό δίδαγμα γιά μᾶς:

Στήν καθημερινή μας ζωή, ὅσο πιά πολύ δεχόμαστε νά κατεβοῦμε, νά ταπεινωθοῦμε ἐνώπιον τοῦ ἀδελφοῦ μας, τοῦ ἄλλου, τοῦ συνομιλητοῦ μας, τόσο πιά πολύ ἀνεβαίνομε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Νά μᾶς φωτίζει ὁ Θεός νά βλέπομε τά φαινόμενα, ἀλλά καί νά νοοῦμε τά νοούμενα. Τό μυστήριο τό μεγάλο τῆς πίστεως. Τήν προσφορά τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ· τό σχέδιο του γιά τήν σωτηρία καί τήν ἀπολύτρωση τοῦ κόσμου.

Ἐάν τό κάνομε, τότε ἡ ἑορτή εἶναι γεμάτη χάρη καί μυστήριο.

Ἐάν δέν τό κάνομε, ἡ γιορτή εἶναι φολκλόρ. Διασκέδαση. Νά μᾶς φωτίζει ὁ Θεός νά καταλαβαίνομε τό νοούμενο. Ἀλλά καί ἐμεῖς, νά κάνομε τήν φιλότιμη προσπάθειά μας, νά φεύγομε ἀπό τά φαινόμενα, καί νά πηγαίνομε στά νοούμενα. Ἀμήν.-

ΠΑΤΕΡΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

(ΕΠΕ τ. 25, σσ. 223 - 227)

«Ὅταν βαπτίσθηκε ὅλος ὁ λαός, βαπτίσθηκε καί ὁ Ἰησοῦς. Καί ἐκείνη τήν ὥρα ἐνώ προσευχόταν, ἄνοιξε ὁ οὐρανός».

Βαπτίζεται λοιπόν ὁ Ἰησοῦς, εὐλογώντας καί καθαρίζοντας τά νερά γιά χάρη μας. Ὁ μονογενής Λόγος τοῦ Θεοῦ, εἶναι Ἅγιος ἄγιων. Δέν εἶχε ὁ ἴδιος ἀνάγκη τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, οὔτε φυσικά χρειαζόταν ἄφεση ἁμαρτιῶν, τήν ὁποία κερδίζομε ἐμεῖς διά τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καί τήν κερδίζομε παίρνοντας ἀπό τόν ἀνεξάντλητο πλοῦτο τῶν δωρεῶν του.

Τό Άγιο Πνεῦμα, ἐκπορεύεται ἀπό τόν Θεό Πατέρα, ἀλλά εἶναι καί Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ. Σέ πολλές περιπτώσεις, ὀνομάζεται Πνεῦμα Χριστοῦ. Τό ἐπιβεβαιώνει ὁ Παῦλος λέγοντας: «Σεῖς δέν εἶσθε σαρκικοί, ἀλλά πνευματικοί ἐφ' ὅσον μέσα σας κατοικεῖ Πνεῦμα Χριστοῦ». Καί «ἂν κάποιος δέν ἔχει Πνεῦμα Χριστοῦ, αὐτός δέν εἶναι δικός του». Ἄλλοῦ πάλι λέει: «Ἐπειδή εἶσθε υἱοί, ἔστειλε ὁ Θεός τό Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ του στίς καρδιές σας, τό ὁποῖο φωνάζει: Ἄββᾶ, Πατέρα».

Ἐπομένως τό Άγιο Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἀπό τόν Θεό Πατέρα, τό δίδει ὅμως ὁ μονογενής του Υἱός στούς ἀξίους. Ἄλλωστε εἶπε ὁ Κύριος: «Ὅλα ὅσα ἔχει ὁ Πατέρας, εἶναι δικά μου».

Πῶς ὅμως ὁ Ἰησοῦς βαπτίζόταν καί δεχόταν τό Πνεῦμα;

Ἀπαντᾶμε: Δέν εἶχε ἀνάγκη τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ὁ Κύριος ἀλλ' ἐπεννόησε σάν φιλόανθρωπος, ὁδόν σωτηρίας γιά μᾶς.

Γιατί ἂν πιστεύομε στόν Πατέρα, τόν Υἱόν καί τό Άγιο Πνεῦμα καί κάνομε αὐτή τήν σωτήρια ὁμολογία –κατά τήν ὥρα τοῦ βαπτίσματος– μπροστά σέ πολλούς μάρτυρες, πλενόμαστε ἀπό κάθε ρύπο πού προέρχεται ἀπό τήν ἁμαρτία καί πλουτίζομε μέ τήν μέθεξη τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Γινόμαστε ἀκόμη κοινωνοί θείας φύσεως καί κερδίζομε τήν χάρη τῆς υἰοθεσίας.

Ἦταν λοιπόν ἀναγκαῖο, ταπεινώνοντας ὁ Λόγος τοῦ Πατρός τόν ἑαυτό του καί δεχόμενος νά γίνεῖ ὁμοῖος μέ ἡμᾶς, νά γίνεῖ πρότυπο καί ὁδός κάθε ἀγαθοῦ πράγματος.

Γιά νά μάθομε λοιπόν τήν δύναμη τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, καί ὅσα κερδίζομε προσερχόμενοι σ' αὐτό, βαπτίζεται πρῶτα ὁ ἴδιος. Καί μετά τήν βάπτισμα προσεύχεται, γιά νά διδάξει ὅσους ἀξιώθηκαν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ὅτι τό πιό ταιριαστό γι' αὐτούς ἔργο εἶναι ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή.

Ὁ εὐαγγελιστής λέγει ἀκόμη ὅτι ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί, ὑπονοώντας ὅτι ἦταν ἀπό παλιά κλεισμένοι.

Εἶπε ὁ Χριστός: «Ἀπό ἐδῶ καί πέρα θά δεῖτε ἀνοιγμένους τούς οὐρανοὺς καί τούς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ νά ἀνεβαίνουν καί νά κατεβαίνουν στόν Υἱό τοῦ ἀνθρώπου».

Γιατί ἀφοῦ ἔγινε μιά ποιμνη ἡ οὐράνια καί ἡ ἐπίγεια, καί ἀναδείχθηκε γιά ὅλους ἕνας ἀρχιποιμήν, ἀνοίχθηκε ὁ οὐρανός καί ἐνώθηκε ὁ ἐπίγειος ἄνθρωπος μέ τούς ἀγγέλους.

Τό Άγιο Πνεῦμα κατέβηκε στόν Χριστό σάν σέ μιά δεύτερη ἀρχή τοῦ

γένους μας. Κατ' οίκονομίαν τό δέχεται πρῶτος ὁ Χριστός, ὄχι γιά τόν ἑαυτό του, ἀλλά γιά μᾶς. Ἄλλωστε ὅλα τά ἀποκτήσαμε μέ τόν Χριστό καί μέσω αὐτοῦ, πού μέ ἄπειρη συγκατάβαση, ἀναλαμβάνει ὅμοια μέ ἐμᾶς τά ἀνθρώπινα.

Μᾶς παρουσιάζεται ταπεινωμένος, τήν στιγμή πού σάν Θεός, ἔχει τό πᾶν.

Πτωχεύει μαζί μας, μόνο καί μόνο γιατί δέχθηκε νά φορέσει τήν δική μας εὐτέλεια.

Ἡ φωνή τοῦ Πατέρα, εἶπε κατά τήν στιγμή τοῦ βαπτίσματος γιά τόν Χριστό:

«Αὐτός εἶναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός».

Γιατί ὁ ἀπό τήν φύση του ἀληθινός καί μονογενής Υἱός, ὅταν ἔγινε ἄνθρωπος χαρακτηρίσθηκε «Υἱός τοῦ Θεοῦ» ὄχι βέβαια γιατί τό χρειαζόταν ὁ ἴδιος νά ἀκούσει αὐτή τήν προσωνυμία, ἀλλά γιά νά παραπέμψει σέ μᾶς τήν δόξα τῆς υἱοθεσίας.

Καί ἔγινε ἔτσι δική μας ἀπαρχή καί πρωτότοκος καί δεύτερος Ἀδάμ.

Μ' αὐτόν ὅλα ἔγιναν καινούργια.

Καί μέ τήν κοινωνία μας μέ τόν Χριστό, ἀποβάλομε τήν παλαιότητα τοῦ Ἀδάμ καί πλουτίζομε τήν ἐν Χριστῷ ἀνανέωση. Ἀμήν.-